EUROOPA PARLAMENT

2004 *2009*

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2006/0135(CNS)

9.1.2008

*

RAPORTI PROJEKT

Ettepanek võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2201/2003 seoses kohtualluvusega ning abieluasjades kohaldatavat õigust käsitlevate eeskirjade kehtestamisega
(KOM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Evelyne Gebhardt

Arvamuse koostaja (*): Carlo Casini, õiguskomisjon

(*) Menetlus kaasatud komisjonide osalusel – kodukorra artikkel 47

Kasutatud tähised

*	nõuandemenetlus *antud häälte enamus*
**I	koostöömenetlus (esimene lugemine) *antud häälte enamus*
**II	koostöömenetlus (teine lugemine) *antud häälte enamus ühise seisukoha heakskiitmiseks, parlamendi liikmete häälteenamus ühise seisukoha tagasilükkamiseks või muutmiseks*
***	nõusolekumenetlus *parlamendi liikmete häälteenamus, v.a EÜ asutamislepingu artiklites 105, 107, 161 ja 300 ning ELi lepingu artiklis 7 toodud juhtudel*
***I	kaasotsustamismenetlus (esimene lugemine) *antud häälte enamus*
***II	kaasotsustamismenetlus (teine lugemine) *antud häälte enamus ühise seisukoha heakskiitmiseks, parlamendi liikmete häälteenamus ühise seisukoha tagasilükkamiseks või muutmiseks*
***III	kaasotsustamismenetlus (kolmas lugemine) *antud häälte enamus ühise teksti heakskiitmiseks*

(Antud menetlus põhineb komisjoni esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusloomega seotud tekstide kohta esitatud muudatusettepanekud

Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutes tõstetakse muudetud tekst esile ***paksus kaldkirjas***. *Tavalises kaldkirjas* märgistus on mõeldud asjaomastele osakondadele abiks lõpliku teksti ettevalmistamisel ja tähistab neid õigusakti osi, mille kohta on tehtud parandusettepanek lõpliku teksti vormistamiseks (nt ilmselged vead või puudused antud tõlkeversioonis). Selliste parandusettepanekute puhul tuleb saada vastavate osakondade nõusolek.

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOMEGA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT ..5

SELETUSKIRI 16

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOMEGA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 2201/2003 seoses kohtualluvusega ning abieluasjades kohaldatavat õigust käsitlevate eeskirjade kehtestamisega
(KOM(2006)0399 – C6-0305/2006 – 2006/0135(CNS))

(Nõuandemenetlus)

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogule (KOM(2006)0399),

– võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 61 punkti c ja artikli 67 lõiget 1, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C6-0305/2006),

– võttes arvesse kodukorra artiklit 51;

– võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit ja õiguskomisjoni arvamust (A6-0000/2008),

1. kiidab komisjoni ettepaneku muudetud kujul heaks;

2. palub komisjonil oma ettepanekut vastavalt muuta, järgides EÜ asutamislepingu artikli 250 lõiget 2;

3. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatseb Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud teksti muuta;

4. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui nõukogu kavatseb komisjoni ettepanekut oluliselt muuta;

5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

Komisjoni ettepanek	Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Muudatusettepanek 1
PÕHJENDUS 6 A (uus)

	(6 a) Võimalus valida abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatavat õigust ei tohi kahjustada lapse huvisid.

Selgitus

Määruse nr 2201/2003 artikleid 12 ja 13 kohaldatakse samuti kohtualluvuse valiku suhtes. Seetõttu on oluline, et arvestataks lapse õigustega.

Muudatusettepanek 2
PÕHJENDUS 6 B (uus)

(6 b) On oluline, et abikaasadel oleks enne pädeva kohtu ja kohaldatava õiguse valikut juurdepääs ajakohastatud teabele riikliku ja ühenduse õiguse ning abielulahutuse ja lahuselu suhtes kohaldatavate menetluste peamiste aspektide kohta. Juurdepääsu tagamiseks heal tasemel teabele peab komisjon korrapäraselt uuendama teavet nõukogu 28. mai 2001. aasta otsuse 2001/470/ÜE (millega luuakse tsiviil- ja kaubandusasju käsitlev Euroopa kohtute võrk)[1] alusel üldsuse jaoks loodud internetipõhises infosüsteemis.

[1] ELT L 174, 27.6.2001, lk. 25.

Selgitus

Tuleb jälgida, et poolte tehtud valik oleks teadlik, st mõlemad abikaasad peavad olema oma valiku konkreetsetest tagajärgedest korrakohaselt informeeritud. Tuleb kaaluda, missugune on parim viis tagada, et kohtualluvuse määratlemise kokkuleppe sõlmijatele edastataks enne akti allkirjastamist terviklik ja usaldusväärne teave.

Muudatusettepanek 3
PÕHJENDUS 6 C (uus)

(6 c) Võimalus valida ühise kokkuleppe alusel kohtuasjaga tegelema hakkav kohus ja kohaldatav õigus ei tohi kahjustada abikaasade õigusi ega võrdseid võimalusi. Selleks peavad riikide kohtunikud olema teadlikud vajadusest tagada, et abikaasad oleksid teadlikud kokkuleppe sõlmimisega kaasnevatest õiguslikest tagajärgedest.

Selgitus

Tuleb jälgida, et poolte tehtud valik oleks teadlik, st mõlemad abikaasad peavad olema oma valiku konkreetsetest tagajärgedest korrakohaselt informeeritud. Kõik ametivõimud peavad tagama, et mõlemad abikaasad oleksid teadlikud oma kokkuleppe tagajärgedest.

Muudatusettepanek 4
PÕHJENDUS 7 A (uus)

(7 a) Terminit „alaline elukoht" tuleks tõlgendada kooskõlas selle direktiivi eesmärgiga. Selle peaks kindlaks määrama kohtunik vastavalt asjaoludele igal üksikul juhul eraldi. See termin ei viita alalise elukoha mõistele riikliku õiguse tähenduses, vaid kujutab endast iseseisvat ühenduse õiguse mõistet.

Muudatusettepanek 5
PÕHJENDUS 9 A (uus)

(9 a) Käesoleva määruse oluliseks põhimõtteks on abikaasade teadlik kokkulepe. Mõlemad abikaasad peaksid olema täiel määral teadlikud sellest, millised on kohtualluvuse ja kohaldatava õiguse valiku õiguslikud ja sotsiaalsed tagajärjed.

Selgitus

On võimalik, et kollisiooniõiguse kohaselt osutub kohaldatavaks mõne teise liikmesriigi õigus. Sellisel juhul tuleb kohtunikul kohaldada võõrriigi seadust, mis võib tuua kaasa probleeme kohtule, mille poole pöörduti. Oluline on tagada, et kohtunikul oleks võimalik konsulteerida pädeva teenistusega.

Muudatusettepanek 6
ARTIKLI 1 PUNKT 1
Pealkiri (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

1) pealkiri asendatakse järgmisega:	1) pealkiri asendatakse järgmisega:
„Nõukogu määrus (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis	"Nõukogu määrus (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis

on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutuse ning ***lahutusasjades*** kohaldatava õiguse küsimustega.“	on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutuse ning ***lahutus- ja lahuseluasjades*** kohaldatava õiguse küsimustega"

Muudatusettepanek 7
ARTIKLI 1 PUNKT 2
Artikli 3 a lõike 1 punkt a (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

a) ***kohaldatakse ühte artiklis 3 loetletud kohtualluvuse alustest***, või	a) ***pärast kokkulepe sõlmimist kohaldatakse artikli 3 alusel ülalnimetatud liikmesriigi õigust***, või

Selgitus

Tuleb kindlaks määrata täpne aeg, millal neid kriteeriume rakendatakse.

Muudatusettepanek 8
ARTIKLI 1 PUNKT 2
Artikli 3 a lõike 1 punkt b (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

b) kõnealuses liikmesriigis ***on*** abikaasade ***viimane*** ühine alaline elukoht vähemalt kolme aasta jooksul, või	b) ***pärast kokkuleppe sõlmimist, on*** kõnealuses liikmesriigis abikaasade ühine alaline elukoht vähemalt kolme aasta jooksul***, tingimusel et selline olukord ei ole lõppenud rohkem kui kolm aastat enne kohtusse pöördumist***, või

Selgitus

Tuleb kindlaks määrata täpne aeg, millal neid kriteeriume rakendatakse.

Muudatusettepanek 9
ARTIKLI 1 PUNKT 2
Artikli 3 a lõike 1 punkt c (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

(c) üks abikaasadest ***on*** kõnealuse liikmesriigi kodanik või, Ühendkuningriigi ja Iirimaa puhul, ***kui*** tema alaline asukoht on ühes viimati nimetatud liikmesriikidest,	(c) ***pärast kokkuleppe sõlmimist on*** üks abikaasadest kõnealuse liikmesriigi kodanik või, Ühendkuningriigi ja Iirimaa puhul, tema alaline asukoht on ühes viimati nimetatud liikmesriikidest,

Selgitus

Tuleb kindlaks määrata täpne aeg, millal neid kriteeriume rakendatakse.

Muudatusettepanek 10
ARTIKLI 1 PUNKT 2
Artikli 3 a lõige 2 (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

2. Mõlemad abikaasad peavad hiljemalt kohtu poole pöördumise hetkeks esitama kirjalikult ja allkirjastatult kohtualluvuse määratlemise kokkuleppe.	2. Mõlemad abikaasad peavad hiljemalt kohtu poole pöördumise hetkeks esitama kirjalikult***, kuupäevastatult*** ja allkirjastatult kohtualluvuse määratlemise kokkuleppe. ***Kui aga selle liikmesriigi õiguses, kus on ühe abikaasa alaline elukoht kokkuleppe sõlmimise ajal, nähakse selliste kokkulepete sõlmimise suhtes ette täiendavad vorminõuded, tuleb neid täita. Kui abikaasade alaline elukoht on erinevates liikmesriikides, mille õiguses nähakse ette täiendavad vorminõuded, loetakse kokkulepe kehtivaks, kui täidetud on täiendavad vorminõuded, mis kehtivad asjaomastest õigustest ühe alusel.*** ***Kui see kokkulepe on osa abielulepingust, tuleb täita abielulepingus ette nähtud vorminõudeid.***

Selgitus

Selgitus, kuidas käituda siis, kui riiklikust õigusest või abielulepingust tulenevad rangemad nõuded, kui käesolevas määruses kehtestatud.

Muudatusettepanek 11
ARTIKLI 1 PUNKT 3
Artiklid 4 ja 5 (Määruse (EÜ) 2201/2003)

3) Artiklites 4 ja 5 asendatakse sõnad „artikkel 3“ sõnadega „***artiklid 3 ja 3a***“.	3) Artiklites 4 ja 5 asendatakse sõnad „artikkel 3“ sõnadega „***artiklid 3, 3a ja 7***“.

Muudatusettepanek 12
ARTIKLI 1 PUNKT 5
Artikli 7 punkt a (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

a) abikaasade ***eelmine ühine*** alaline elukoht ***oli*** vähemalt kolme aasta jooksul asjaomase liikmesriigi territooriumil, või	a) abikaasade alaline elukoht ***on varem*** vähemalt kolme aasta jooksul ***olnud*** asjaomase liikmesriigi territooriumil***, tingimusel et selle ajavahemiku lõpust ei ole kohtusse pöördumise ajaks möödunud üle kolme aasta,*** või

Selgitus

Tuleb vältida kauplemist kohtualluvuse üle.

Muudatusettepanek 13
ARTIKLI 1 PUNKT 5
Artikkel 7 a (uus) (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

	Artikkel 7 a ***Kohtualluvuse muutmine vajaduse sunnil*** ***Kui käesoleva määruse kohaselt tuleb pöörduda sellise liikmesriigi kohtu poole, mille seadus ei näe ette lahutust või ei tunnusta asjaomase abielu olemasolu või kehtivust, loetakse pädevaks selle liikmesriigi kohtuasutused:*** ***a) mille kodanik on üks abikaasadest, või*** ***b) kus abielu sõlmiti.***

Selgitus

Muudatusettepanekuga püütakse reguleerida olukorda, kus määruse artiklites 3, 3 a ja 7 esitatud kriteeriumite kohaselt määratud kohus asub liikmesriigis, mille seadused ei näe ette lahutust või ei tunnista asjaomase abielu olemasolu või kehtivust.

Muudatusettepanek 14
ARTIKLI 1 PUNKT 6
Artiklid 12 lõige 1 (Määruse (EÜ) 2201/2003)

6) Artikli 12 lõikes 1 asendatakse sõnad „artikkel 3“ sõnadega „***artiklid 3 ja 3a***“.	6) Artikli 12 lõikes 1 asendatakse sõnad „artikkel 3“ sõnadega „***artiklid 3, 3a ja 7***“.

Muudatusettepanek 15
ARTIKLI 1 PUNKT 7
Artikkel 20 a (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

Muudatusettepanek 16
ARTIKLI 1 PUNKT 7
Artikli 20 a lõike 1 punkt - a (uus) (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

	- a) selle liikmesriigi õigus, kus on kokkuleppe sõlmimise ajal abikaasade alaline elukoht;

Selgitus

Kohaldatava õiguse valiku juures tundub selle kriteeriumi lisamine otstarbekas.

Muudatusettepanek 17
ARTIKLI 1 PUNKT 7
Artikli 20 a lõike 1 punkt a (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

a) abikaasade ***viimase ühise*** alalise elukohariigi õigusaktid, kui üks abikaasadest elab veel kõnealuses liikmesriigis;	a) abikaasade alalise elukohariigi õigusaktid, kui üks abikaasadest elab veel ***kokkuleppe sõlmimise hetkel*** kõnealuses liikmesriigis;

Selgitus

Tuleb kindlaks määrata täpne aeg, millal neid kriteeriume rakendatakse.

Muudatusettepanek 18
ARTIKLI 1 PUNKT 7
Artikli 20 a lõike 1 punkt b (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

(b) selle riigi õigus, mille *kodanikud* on *mõlemad abikaasad* või, Ühendkuningriigi ja Iirimaa puhul, kus on *mõlema* abikaasa alaline asukoht;	(b) selle riigi õigus, mille *kodanik* on ***kokkuleppe sõlmimise hetkel*** *üks abikaasadest* või, Ühendkuningriigi ja Iirimaa puhul, kus on ***kokkuleppe sõlmimise hetkel*** *ühe* abikaasa alaline asukoht;

Selgitus

Tuleb kindlaks määrata täpne aeg, millal neid kriteeriume rakendatakse.

Muudatusettepanek 19
ARTIKLI 1 PUNKT 7
Artikli 20 a lõike 1 punkt c (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

c) selle riigi õigus, mille territooriumil ***abikaasad*** on vähemalt ***viis aastat elanud***;	c) selle riigi õigus, mille territooriumil on ***varem*** vähemalt ***kolme aasta jooksul olnud abikaasade alaline elukoht***;

Selgitus

Tundub kummaline, et artikli 20 a lõike 1 punktis c, artikli 3 a lõike 2 punktis b ja artikli 7 punktis a nimetatud kriteeriumite puhul on kestus erinev. Raportööri ettepanek on määrata kõikidel juhtudel kestuse pikkuseks kolm aastat.

Muudatusettepanek 20
ARTIKLI 1 PUNKT 7
Artikli 20 a lõike 1 punkt c a (uus) (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

	c a) selle riigi õigus, kus abielu sõlmiti;

Selgitus

Kohaldatava õiguse valiku juures tundub selle kriteeriumi lisamine otstarbekas.

Muudatusettepanek 21
ARTICLE 1, POINT 7)
Artikli 20 a lõige 2 (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

2. Mõlemad abikaasad peavad hiljemalt kohtu poole pöördumise hetkeks esitama kirjalikult ja allkirjastatult kohaldatava õiguse määramise kokkuleppe.	2. Mõlemad abikaasad peavad hiljemalt kohtu poole pöördumise hetkeks esitama kirjalikult ja allkirjastatult kohaldatava õiguse määramise kokkuleppe**.** ***Kui aga selle liikmesriigi õiguses, kus on ühe abikaasa alaline elukoht kokkuleppe sõlmimise ajal, nähakse selliste kokkulepete sõlmimise suhtes ette täiendavad nõuded, tuleb neid täita. Kui abikaasade alaline elukoht on erinevates liikmesriikides, mille õiguses nähakse ette täiendavad nõuded, loetakse kokkulepe kehtivaks, kui täidetud on täiendavad nõuded, mis kehtivad asjaomastest õigustest ühe alusel.*** ***Kui see kokkulepe on osa abielulepingust,***

	tuleb täita abielulepingus ette nähtud vorminõudeid.

Selgitus

Selgitus, kuidas käituda siis, kui riiklikust õigusest või abielulepingust tulenevad rangemad nõuded, kui käesolevas määruses kehtestatud.

Muudatusettepanek 22
ARTIKLI 1 PUNKT 7
Artikli 20 a lõige 2 a (uus) (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

	2 a. Kui see on asukohariigi õiguses ette nähtud, siis võivad abikaasad kohtualluvuse määrata ka kohtus menetluse käigus. Sellisel juhul piisab, kui sellest kokkuleppest teatatakse kohtus.

Muudatusettepanek 23
ARTIKLI 1 PUNKT 7
Artikli 20 b punkt a (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

a) kus asub abikaasade ***ühine*** alaline elukoht, või	a) kus asub ***kohtusse pöördumise hetkel*** abikaasade alaline elukoht, või

Selgitus

Tuleb kindlaks määrata täpne aeg, millal neid kriteeriume rakendatakse.

Muudatusettepanek 24
ARTIKLI 1 PUNKT 7
Artikli 20 b punkt b (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

b) kus asus abikaasade ***viimane ühine*** elukoht, kui üks abikaasadest elab veel kõnealuses liikmesriigis, või	b) kus asus ***kohtusse pöördumise hetkel*** abikaasade elukoht, kui üks abikaasadest elab veel kõnealuses liikmesriigis, või

Selgitus

Tuleb kindlaks määrata täpne aeg, millal neid kriteeriume rakendatakse.

Muudatusettepanek 25
ARTIKLI 1 PUNKT 7
Artikli 20 b punkt c (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

c) mille kodanikud on mõlemad abikaasad**,** või Ühendkuningriigi ja Iirimaa puhul, kus on mõlema alaline elukoht, või	c) mille kodanikud on mõlemad abikaasad ***kohtusse pöördumise hetkel*** või**,** Ühendkuningriigi ja Iirimaa puhul, kus on mõlema abikaasa alaline asukoht ***kohtusse pöördumise hetkel***, või

Selgitus

Tuleb kindlaks määrata täpne aeg, millal neid kriteeriume rakendatakse.

Muudatusettepanek 26
ARTIKLI 1 PUNKT 7
Artikli 20 lõike 1 punkt d (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

d) kus taotlus on esitatud.	***välja jäetud***

Selgitus

Tuleb vältida kauplemist kohtualluvuse üle.

Muudatusettepanek 27
ARTIKLI 1 PUNKT 7
Artikkel 20 e a (uus) (määrus (EÜ) nr 2201/2003)

	Artikkel 20 e a
	Teave liikmesriigilt
	1. Hiljemalt ...[1] teevad liikmesriigid komisjonile teatavaks oma õigusnormid, mis käsitlevad vorminõudeid, mida kohaldatakse pädeva kohtu ja kohaldatava õiguse valiku kokkuleppe ning abielulepingu suhtes.
	Liikmesriigid teatavad komisjonile kõikidest nende normide hilisematest muutustest.
	2. Kooskõlas lõikega 1 teeb komisjon talle edastatud teabe asjakohaste meetmete abil, eelkõige Euroopa tsiviil- ja kaubandusasjade kohtute võrgu kaudu, üldsusele kättesaadavaks.

[1] Kolm kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva.

Selgitus

Tuleb jälgida, et poolte tehtud valik oleks teadlik, st mõlemad abikaasad peavad olema oma valiku konkreetsetest tagajärgedest korrakohaselt informeeritud. Tuleb kaaluda, missugune on parim viis tagada, et kohtualluvuse kindlaksmääramise kokkuleppe sõlmijatele on edastatud enne akti allkirjastamist terviklik ja usaldusväärne teave.

SELETUSKIRI

Käesoleva määruse ettepaneku eesmärgiks on kehtestada selge ja terviklik õiguslik raamistik, mis hõlmab nii abieluasjades kohtualluvust, kohtuotsuste vastastikust tunnustamist ja rakendamist käsitlevaid eeskirju kui ka kohaldatava õigusega seotud eeskirju, lisades seejuures poolte teatava autonoomia.

Nii kohaldataksegi kuni tänaseni lahutada sooviva „rahvusvahelise" abielupaari suhtes nõukogu määruse (EÜ) nr 2201/2003[1] (Brüsseli II bis määrus) kohtualluvust käsitlevaid eeskirju, mille kohaselt on abikaasadel õigus valida erinevate kohtualluvuse aluste vahel. Kui lahutusmenetlus esitatakse liikmesriigi kohtule, siis määratakse kohaldatav õigus kindlaks vastavalt selle liikmesriigi kollisiooninormidele. Kuid siseriiklikes kollisiooninormides on olulisi erinevusi.

Erinevad kollisiooninormid ja kehtivad kohtualluvuse eeskirjad võivad kaasa tuua mitmeid „rahvusvaheliste" lahutustega seotud probleeme. Lisaks õiguskindluse puudumisele, mis tuleneb abikaasade raskustest kindlaks teha, millist õigust nende juhtumi puhul kohaldatakse[2], võib täheldada ohtu, mida komisjon käsitleb tõelise „võidujooksuna kohtusse", see tähendab olukorda, kus paremini informeeritud abikaasa püüab esimesena anda asja kohtusse, mille poolt kohaldatav õigus kõige paremini tema huvidele vastab. Peale selle võib kolmandas riigis elavatel ühenduse kodanikel olla raske leida lahutuseks pädev kohus ja saada lahutusotsus kolmanda riigi kohtult, mida nende päritoluriigis tunnustatakse.

Komisjoni ettepaneku eesmärgiks on neid riske vähendada ja puudujääke leevendada, eelkõige kehtestades poolte jaoks võimaluse valida ühise kokkuleppe alusel kohtuasjaga tegelema hakkav kohus ja kohaldatav õigus.

Kohtualluvuse valik

Artikliga 3 a nähakse abikaasadele ette võimalus määrata ühisel kokkuleppel nendevahelist abielulahutust menetlev pädev kohus. Kahtlemata aitab see suurendada poolte autonoomiat ja võimaldab neil vabalt valida ühendavate tegurite alusel neile kõige lähedasem õiguskord. Kõigepealt tuleks jälgida, et ühendav tegur oleks piisavalt tugev ja täpselt määratletud, ilma sellele siiski liialt piiravat olemust andmata. Siiski soovitab raportöör lisada artikli 7 a, millega reguleerida olukorda, kus määruse artiklites 3, 3 a ja 7 esitatud kriteeriumite kohaselt määratud kohus asub liikmesriigis, mille seadused ei näe ette lahutust või ei tunnista asjaomase abielu olemasolu või kehtivust.

Kohaldatava õiguse valik

Artikkel 20 a kujutab endast uuendust, kuna sellega nähakse esimest korda abikaasadele ette võimalus määrata ühisel kokkuleppel nendevahelise abielulahutuse suhtes kohaldatav õigus. Raportööri hinnangul oleks mõistlik näha samuti ette võimalus valida nende liikmesriikide õigus, kus on abikaasade alaline elukoht, kus nad elavad kokkuleppe sõlmimise ajal või kus nende abielu sõlmiti.

[1] Nõukogu 27. novembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 2201/2003, mis käsitleb kohtualluvust ning kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist kohtuasjades, mis on seotud abieluasjade ja vanemliku vastutusega, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1347/2000, ELT L 338, 23.12.2003, lk 1.

[2] Vt selles küsimuses dokumenti SEK (2006) 949, 17.7.2006, lk 5.

Lisaks tekitab küsimust ebakõla artiklites 20 a ja 3, 3 a ja 7 sätestatud kriteeriumites kasutatava kestuse vahel. Raportööri meelest on kestuse pikendamine artiklis 20 a veidi meelevaldne. Seetõttu soovitab raportöör määrata kõikides punktides kestuseks ühtlaselt kolm aastat.

Teadlik valik

Seejärel tuleb jälgida, et poolte tehtud valik oleks teadlik, st mõlemad abikaasad peavad olema oma valiku konkreetsetest tagajärgedest korrakohaselt informeeritud. Tuleb kaaluda, missugune on parim viis tagada, et kohtualluvuse määratlemise kokkuleppe sõlmijatele on edastatud enne akti allkirjastamist terviklik ja usaldusväärne teave. Samuti on oluline, et juurdepääs teabele on tagatud sõltumata kummagi abikaasa rahalisest olukorrast. Siinkohal tuleb veel kord rõhutada, et väga oluline on anda mõlemale abikaasale terviklik ja täpne teave nende poolt lahutuse puhul kohtu ja kohaldatava õiguse valimise tagajärgedest, sest liikmesriikide õigusaktid erinevad märkimisväärselt mitmetes punktides, nagu näiteks abielulahutuse motiivid ja vormid, abielulahutuse saamise tingimused, lahuselu kestus ja muud menetluse jaoks otsustava tähtsusega aspektid. Kuna õigus ei ole muutumatu, võib lisaks juhtuda, et ühel kindlal ajahetkel sõlmitud kohaldatava õiguse määramise kokkulepe ei vasta enam poolte õiguspärastele ootustele kokkuleppe tagajärgede ilmnemise ajal, sest asjaomase riigi õigusakte on vahepeal muudetud.

Raportöör soovitab näha ette komisjoni hallatava internetipõhise mehhanismi üldsuse teavitamiseks (mis toimiks Euroopa tsiviil- ja kaubandusasjade kohtute võrgu raames), võimaldades igaühel leida ajakohastatud teavet riikliku ja ühenduse õiguse peamiste aspektide kohta. Lisaks on oluline, et kohus, mille poole pöördutakse, pööraks rohkelt tähelepanu sellele, et abikaasade valik oleks teadlik.